

Hojtsy-Keresztény
Zsuzsanna:
EnergiaKözösségek klíma-
koordinátor, a helyi változás
katalizátora

MAGYARORSZÁG

HOLISZTIKUS

EGYÉNI

KISVÁROSI/
KÜLVÁROSI

Összefoglaló az esetről

Zsuzsanna önkéntes klíma-koordinátorként vett részt a GreenDependent EnergiaKözösségek programjában. Barátja, aki támogatta őt ebben, egy másik magyar civil szervezet, a Tudatos Vásárlók Egyesületének ÖkoKörök nevű közösségi háztartás-zöldítési programjában szerzett tapasztalatokat. E két programban tanult módszerek és ötletek alapján Zsuzsanna szülővárosában helyi ökoklubot alapítottak; ő volt a 2019-ben megvalósult első találkozó egyik főszervezője. Azóta az informális közösség hivatalos civil szervezetté nőtte ki magát. Céljuk egy olyan közösség kialakítása, amelynek tagjai hajlandóak foglalkozni az ökológiai válsággal, és készek megismerni és alkalmazni azokat a megoldásokat, amelyek segítenek egy ökológiailag fenntartható életmód kialakításában.

Miért példa az energia állampolgárságra?

Zsuzsanna katalizátorként fontos szerepet játszik a helyi közösség támogatásában és fenntartható útra terelésében. Klíma-koordinátorként segítő szerepet vállalt szűk baráti körében, segítve őket az energiatakarékosságban. Egy helyi civil szervezet, a Gödi ÖkoKlub egyik alapítójaként előadásokat, közösségi fórumokat és egyéb közösségi tevékenységeket szervez, hogy a helyi lakosságot mozgósítsa a fenntarthatósági célok érdekében.

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával, a 101022492 számú támogatási szerződés keretében valósul meg.

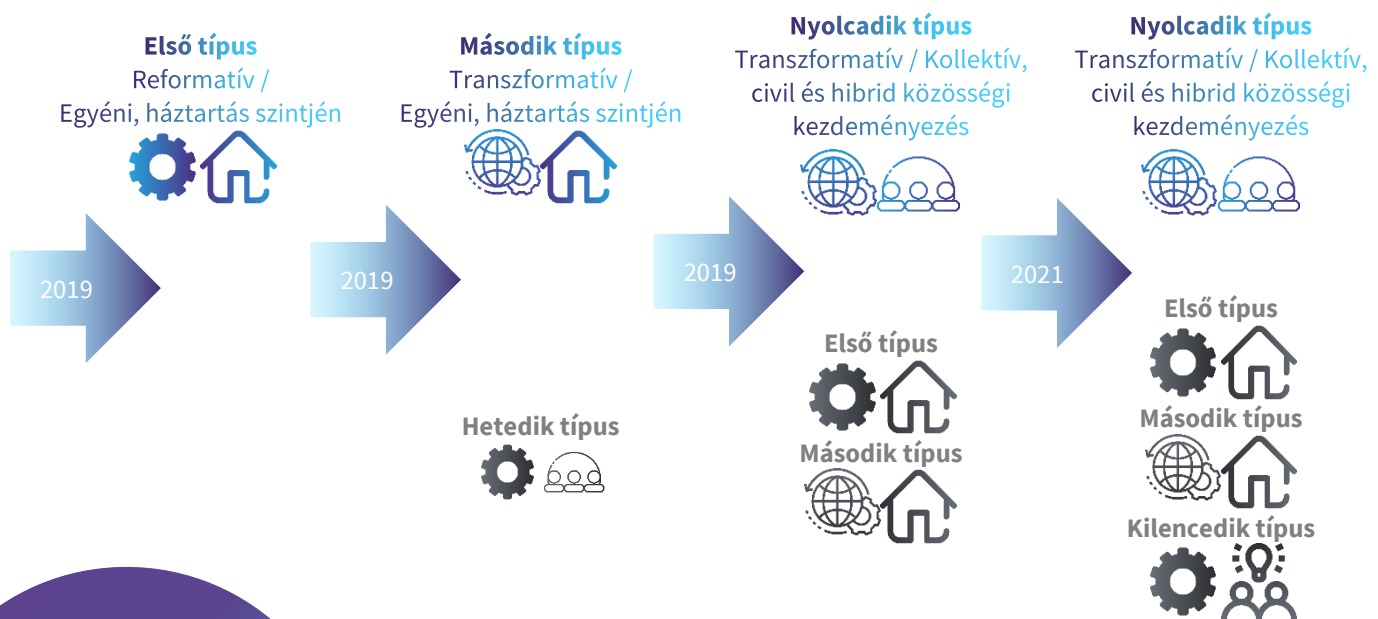
Célok

1. Helyi, összetartó, zöld közösség létrehozása és bővítése a törzsközönség körében, belső szervezeti fejlesztéssel kombinálva;
2. A zöld életmód és lehetőségek népszerűsítése, és minél több olyan ember elérése, akik nem tagjai a törzsközönségnek (programok résztvevői, helyi lakosok);
3. Bevásárló közösség létrehozása.

Esetörténet és tipológia

Összefoglalva, Zsuzsanna kezdeményezése egyéni esetből kollektív energia állampolgárság esetté alakult át, egyre több ember kapcsolódott be a helyi közösség életébe. A kezdeményezés reformatív, háztartási alapú energia állampolgárság ideál-típusból transzformatív, közösségi és települési alapúvá vált, mivel a témák köre és mélysége a résztvevők körével együtt bővült.

Esetörténet

A módszertani
összefoglaló
ITT olvasható!

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával, a 101022492 számú támogatási szerződés keretében valósul meg.

grⁱⁿdependent
Intézet

Első fázis: Az EnergiaKözösségek program előtt, 2019

Zsuzsanna története azzal kezdődött, hogy környezet tudatos állampolgárként úgy döntött, fenntarthatóbbá teszi életmódját. Motivációja kifejezetten a klímaválság elleni küzdelem volt.

Az energiapolgárság ideál-típusait tekintve (ld. táblázat) ebben a fázisban munkája a háztartási szintre koncentráló, reformatív, egyéni esetnek minősíthető, mivel kis lépésekkel kezdte el megváltoztatni saját háztartási és családi életmódját, de még nem rendelkezett olyan

tudással és felhatalmazással, hogy másokat is befolyásolni tudjon.

	Egyéni			Kollektív	
	Háztartás szintjén	Szervezetbe ágyazott	Nyilvános, társadalmi szintű	Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	Társadalmi mozgalmak
Reformatív	Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus
Transzformatív	Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus

Fő típus: Első típus
Reformatív / Egyéni, háztartás szintjén

Második fázis: EnergiaKözösségek, 2019-2021

Zsuzsanna 2019-ben a közösségi médiában látta meg a GreenDependent által szervezett EnergiaKözösségek háztartási energiatakarékosági verseny hirdetését¹, és jelentkezett klíma-koordinátornak. Itt ismerkedett meg részletesen az otthoni energiatakarékosággal; egy kis, főként helyi családokból álló közösség koordinátora lett. A sikeres első évad után a következő évadban egy új csoporttal folytatta a programban való részvételét.

Klíma-koordinátorként ez még mindig az energia állampolgárság egyéni típusának tekinthető, de transzformatív jellegű, mivel mások mentorává vált, ahogyan azt a fő ideál-típus változása is jelzi.

Mivel azonban a csapata révén egy kis közösség jött létre, egy kollektív szakasz is kezdődött, amely reformatív jellegű, ahogyan azt a másodlagos ideál-típus jelzi.

	Egyéni			Kollektív	
	Háztartás szintjén	Szervezetbe ágyazott	Nyilvános, társadalmi szintű	Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	Társadalmi mozgalmak
Reformatív	Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus
Transzformatív	Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus

Fő típus: Második típus
Transzformatív / Egyéni, háztartás szintjén
Másodlagos típus: Hetedik típus
Reformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

¹ Az EnergiaKözösségekről bővebben ld. itt: <https://intezet.greendependent.org/hu/node/479>

Harmadik fázis: Informális közösség, 2019-2020

Az EnergiaKözösségek program második évadával párhuzamosan Zsuzsanna jobban be akart kapcsolódni a közösségszervezésbe. Egy barátja javaslatára elindított egy helyi zöld közösséget, a Gödi ÖkoKlubot, eleinte informálisan.

Ebben a szakaszban a kezdeményezés kollektív, transzformatív irányba mozdult el az energia állampolgárság tekintetében, ahogyan azt a fő ideál-típus változása is jelzi. Mivel a hangsúly továbbra is a háztartások zöldítésére és támogatására helyeződik, a háztartási szintű ideál-típusok továbbra is fontos aktivitási típusok maradnak, reformatív és transzformatív formában is (1. típus, 2. típus).

	Egyéni			Kollektív	
	Háztartás szintjén	Szervezetbe ágyazott	Nyilvános, társadalmi szintű	Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	Társadalmi mozgalmak
Reformatív	Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus
Transzformatív	Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus

Fő típus: Nyolcadik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

Másodlagos típusok

Első típus

Reformatív / Egyéni, háztartás szintjén

Második típus

Transzformatív / Egyéni, háztartás szintjén

Negyedik fázis: Gödi ÖkoKlub, 2021-

2021-ben az addig informális közösség egyesületet alapított.

A Gödi ÖkoKlub egy demokratikusan működő szervezet, amelynek tagjai a fenntarthatóság elvei szerint valósíthatják meg saját elképzeléseiket, amelyhez az egyesület keretet biztosít.

Zsuzsanna szerepe ebben elsősorban a szervezet és a közösség összefogása, támogatása, koordinálása, és persze a saját "kisebb" céljainak megvalósítása, pl. egy bevásárló közösség létrehozása.

Az ÖökoKlub csatlakozott egy magyarországi szervezet, a Kisközösségi Program ökoközösségi hálózatépítő kezdeményezéséhez, az "Új Koma Hálóhoz". A program fő célja, hogy minél több ilyen közösség jöjjön létre Magyarországon.

Ennek eredményeként az esetben megjelent egy újabb másodlagos energia állampolgárság ideál-típus is, hiszen egy társadalmi mozgalom, a Kisközösségi Program részévé vált.

	Egyéni			Kollektív	
	Háztartás szintjén	Szervezetbe ágyazott	Nyilvános, társadalmi szintű	Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	Társadalmi mozgalmak
Reformatív	Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus
Transzformatív	Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus

Fő típus: Nyolcadik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

Másodlagos típusok

Első típus

Reformatív / Egyéni, háztartás szintjén

Második típus

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával, a 101022492 számú támogatási szerződés keretében valósul meg.

Az energia állampolgárság fenntarthatósági szempontjai

Az egyesület hivatalos elnöke Zsuzsanna, de ez a gyakorlatban csak abban nyilvánul meg, hogy ő látja el a szükséges adminisztratív feladatokat. Egyébként a döntések alapvetően demokratikusan születnek. **Az egyesület azokon a feladatokon dolgozik, amelyeket a tagok meghatároznak, és amelyek irányítása és megvalósítása mellett elkötelezik magukat** - ők lesznek a projektvezetők, az úgynevezett "keresztművezők", akiket más, a téma iránt érdeklődő tagok segítenek. Az egyesület jelenleg teljesen önkéntes alapon működik.

**Állampolgári kontroll
Az állampolgárok hatékony ellenőrzést
gyakorolnak, és szavazataikat figyelembe kell
venni**

Zsuzsanna a saját életmódjával kapcsolatos kibocsátások csökkenését vette észre, mióta részt vett az EnergiaKözösségek programban, például kétszer is megmondolja, hogy autót használjon-e, vagy inkább gyalogoljon vagy tömegközlekedjen. **A közösség azt is fontosnak tartja, hogy kifelé is kommunikáljon a karbon-lábnymról, és arra ösztönzi az embereket, hogy csökkentsék azt.** "Mindig feltesszük magunknak a kérdést, hogy vajon mi a jobb megoldás (a csökkentés megvalósítására)".

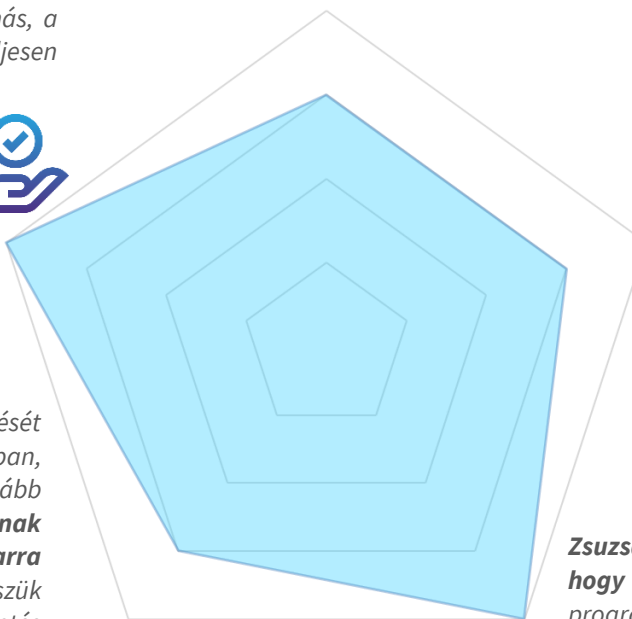
**Karbonkibocsátási korlát
A karbonkibocsátási korlát explicit
figyelembe vétele**

A rendezvényekhez bárki csatlakozhat, de maga az egyesület elsősorban nem a klasszikus demokratizálási tevékenységekkel foglalkozik, mint például az érdekvégyesítés vagy az energiarendszer átalakításáért folytatott lobbizás. Elsősorban a zöld szemlélet és a fenntarthatóbb életmód népszerűsítése a cél a tagjai és a távolabbról résztvevők körében. **A demokratizáló tényező elsősorban a résztvevők oktatásában és felhatalmazásában rejlik.** Ami szintén segíti a demokratizálódást, az az elektromos fogyasztásmérők és faaprító gép bérlésének lehetősége, ami nagyban növeli az energiatudatosságot és segíti a függetlenség megteremtését.

**Demokratikus energiarendszer
Az energiademokrácia pozitív értéknek számít, de csak a
formális energiademokráciára korlátozódik**

A kezdeményezéshez a helyi lakosságból bárki csatlakozhat, de ez csak a Gödön élőkre, vagy a településsel valamilyen kapcsolatban lévőkre korlátozódik.

Általánosságban elmondható, hogy az egyenlőséggel kapcsolatos kérdések nem állnak az eset középpontjában, mivel a működés a településre koncentrálódik, ahol az energiaszegénység nem elsődleges probléma. Göd egy jómódú, a fővároshoz közeli kisváros. Volt azonban példa arra, hogy a kevésbé tehető családokat támogatták, például LED izzók adományozásával.

**Egyenlőség és igazságosság
Az egyenlő hozzáférés biztosított, de
különböző kritériumok alapján korlátozott**

Zsuzsannát kifejezetten a klímaválság elleni küzdelem motiválta, hogy csatlakozzon az EnergiaKözösségek programhoz. A programban való részvétele során elsajátított készségeket és zöld gyakorlatokat a program befejezése után is fenntartotta. Az általa alapított Gödi ÖkoKlub is egyértelműen a környezeti fenntarthatóság iránti elkötelezettségről tanúskodik, mivel ökoközösségként működik.

**Környezeti fenntarthatóság
A környezeti fenntarthatóság központi kérdés,
és a célmeghatározás során figyelembe veszik**

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával, a 101022492 számú támogatási szerződés keretében valósul meg.

gründependent
Intézet

További információ

www.facebook.com/godiokoklub

godiokoklub.hu

godiokoklub@yahoo.com

Hivatkozások

- A Gödi ÖkoKlub honlapja: <https://godiokoklub.hu/> (utolsó letöltés: 2023.11.09.)
- Az EnergiaKözösségek honlapja: <https://energiakozossegek.hu/> (utolsó letöltés: 2023.11.09.)
- A GreenDependent Intézet honlapja: <https://intezet.greendependent.org/hu/node/479> (utolsó letöltés: 2023.11.09.)
- Interjú az eset két résztvevőjével
- Vadovics, E., Szöllőssy A., és Vadovics K. (2023). Introduction and Methodology for the EnergyPROSPECTS Detailed Case Summary Reports. EnergyPROSPECTS (PROactive Strategies and Policies for Energy Citizenship Transformation). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10075408>

A képek forrása

GreenDependent©, godiokoklub.hu

Az esettanulmány szerzői

Feltérképezés és részletes esettanulmány:

Szöllőssy Anita, GreenDependent Intézet

Összefoglaló esetleírás:

Szöllőssy Anita és Vadovics Edina, GreenDependent Intézet

Fordítás:

Mihály Edina, GreenDependent Intézet

A fordítás szakmai ellenőrzése:

Vadovics Edina, GreenDependent Intézet

Az EnergyPROSPECTS project konzorciuma

University of Galway (UoG)

University Road, H91 TK33, Galway, Írország

OLLSCOIL NA GAILLIMHE
UNIVERSITY OF GALWAY

Université libre de Bruxelles (ULB),

Avenue Franklin Roosevelt 50-1050, Bruxelles, Belgium

UNIVERSITÉ
LIBRE
DE BRUXELLES

GreenDependent Intézet (GDI),

2100 Gödöllő, Éva u. 4., Magyarország

Universiteit Maastricht (UM),

Minderbroedersberg 4-6, 6200 MD, Maastricht, Hollandia

Maastricht University

Applied Research and Communications Fund (ARC Fund),

Alexander Zhendov Street 5, 1113, Sofia, Bulgária

Notre Europe – Institut Jacques Delors (JDI),

18, rue de Londres 75009, Paris, Franciaország

University of Latvia (UL),

Raiņa bulvāris 19, LV-1586, Riga, Lettország

UNIVERSITY
OF LATVIA

Technische Universität Berlin (TUB),

Straße des 17. Juni 135, 10623, Berlin, Németország

Technische
Universität
Berlin

Universidade da Coruña (UDC),

Rúa da Maestranza 9, 15001 A Coruña, Spanyolország

UNIVERSIDADE
DA CORUÑA

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával, a 101022492 számú támogatási szerződés keretében valósul meg.

